

KLOKA LISTAN

2019

Expertrådet för neurologiska sjukdomar

Allmänt – Neurologiska sjukdomar

- Alla rekommendationer gäller **oavsett kön** om inget annat anges.
- Rekommendationer för Parkinsons sjukdom och restless legs gäller enbart **vuxna**.
- Evidensunderlaget för farmakologisk behandling av barn med stroke är svagt. Sekundärprofylax för barn med stroke är en specialistangelägenhet men följer samma principer som för vuxna.

Neurologiska sjukdomar

Inga ändringar i följande avsnitt

- Epilepsi hos barn
- Epilepsi – akutbehandling utanför sjukhus vuxna
- Epilepsi – akutbehandling utanför sjukhus barn
- MS – rekommendationer utgår även fortsättningsvis

Nyheter – Neurologi

Ändringar i följande avsnitt

- Migrän hos vuxna och barn
- RLS hos vuxna
- Epilepsi och Parkinsons sjukdom
 - Alla rekommendationer flyttas till specialiserad vård förutom akutbehandling av krampanfall utanför sjukhus

Nya avsnitt specialiserad vård

- Akut behandling av status migränosus
- Guillain-Barrés Syndrom (GBS)
- Kronisk Inflammatorisk neuropati

Stroke

Viktiga livsstilsfaktorer för både primär- och sekundärprevention av TIA/stroke

- Rekommendera rökstopp och erbjud stödjande insatser
- Vid riskbruk av alkohol, erbjud rådgivande samtal
- Medelhavsdiet har visats minska risken för stroke
- Regelbunden fysisk aktivitet. Rekommenderad fysisk aktivitet vid stroke; www.fyss.se. Överväg FaR.

Viktigt med välreglerat blodtryck och god metabol kontroll avseende BMI, bukfetma, blodsocker och blodfetter.

Migrän

- Migrän kan utlösas/förvärras av oregelbundna måltider, för lite eller för mycket sömn, alkoholkonsumtion, östrogeninnehållande p-piller, stressfaktorer och överkonsumtion av analgetika, i synnerhet kodein, eller triptaner.
- Undvika migränframkallande faktorer. Dessa kan variera från individ till individ.
- För huvudvärksdagbok - för att finna mönster av utlösande faktorer. Huvudvärksdagbok ger också översikt över analgetikakonsumtionen.
- Flickor/kvinnor som har migrän med aura och röker bör inte förskrivas östrogeninnehållande p-piller eftersom risken för stroke ökar.

Migrän, profylax

Migrän är en vanlig sjukdom med en beräknad prevalens på 10 % hos män och 17 % hos kvinnor. Vanligt även hos barn och ungdomar med risk för påverkan på skolresultaten.

Rekommendationer för behandling av migrän; www.janusinfo.se

- Använd anfallsförebyggande behandling hos patienter med tre eller fler behandlingskrävande migränanfall per månad, oavsett ålder
- Epidemiologiska data indikerar att ca 38 % av alla personer med migrän skulle ha nytta av anfallsförebyggande behandling men enbart 3-13 % har det.
- Dosen ska titreras upp och utvärderas över tid: www.janusinfo.se, www.viss.nu

Migrän hos vuxna – anfallsbehandling

I första hand

paracetamol

Paracetamol ..., Alvedon, Panodil, Paracut, Parapo

ibuprofen

Ibuprofen ..., Brufen, Ibumax, Ibumetin, Ipren

acetylsalicylsyra

Bamyl* *brustablett*

I andra hand*

sumatriptan

Sumatriptan... *Rekommenderad dos 50 mg, om otillräcklig effekt 100 mg*

*Pronaxen suppositorier som innehåller naproxen är inte längre tillgängligt och ersättningsprodukt saknas. Rekommendationen tas därmed bort från Kloka listan 2019.

Migrän hos vuxna – anfallsbehandling

Tillägg mot illamående

metoklopramid

Metoclopramide ..., Primperan

Specialiserad vård

ondansetron

Ondansetron ..., Zofran *tablett*

Migrän hos vuxna – anfallsförebyggande behandling

I första hand

metoprololsuccinat

Metoprolol ..., Bloxazoc, Metomylan, Seloken ZOC

Specialiserad vård

I andra hand

topiramamat

Topiramamat Orion

Topiramamat har teratogena effekter samt medför risk för depression, kognitiv påverkan och viktnedgång.

Kronisk migrän

botulinumtoxin

Botox

Botulinumtoxin vid kronisk migrän

Table 1.—Pooled PREEMPT Baseline Patient Demographics and Characteristics

	OnabotulinumtoxinA (n = 688)	Placebo (n = 696)	P Value
Mean age, years (SD)	41.1 (10.4)	41.5 (10.7)	.579
Female, %	87.6	85.2	.185
Caucasian, %	89.7	90.5	.602
Mean frequency of headache days (SD)	19.9 (3.7)	19.8 (3.7)	.498
Mean frequency of migraine days† (SD)	19.1 (4.0)	18.9 (4.1)	.328
Mean frequency of moderate/severe headache days (SD)	18.1 (4.1)	18.0 (4.3)	.705
Mean frequency of total cumulative hours of headache occurring on headache days (SD)	295.9 (118.9)	281.2 (114.7)	.021
% Patients with severe (≥60) HIT-6 score	93.5	92.7	.565
Mean frequency of headache episodes (SD)	12.2 (5.3)	13.0 (5.5)	.004
Mean frequency of migraine episodes† (SD)	11.4 (5.0)	12.2 (5.4)	.004
% Patients overusing acute headache medication	64.8	66.1	.620
Mean frequency of acute headache medication intakes (SD)	26.9 (19.1)	27.8 (20.7)	.450
Mean frequency of acute headache medication days (SD)	14.6 (6.4)	14.9 (6.4)	.397
Mean HIT-6 score (SD)	65.5 (4.1)	65.4 (4.3)	.638
Mean MSQ score (SD)			
Role restrictive	38.5 (16.6)	38.7 (17.3)	.974
Role preventive	56.0 (21.2)	56.1 (21.7)	.825
Emotional functioning	42.1 (24.1)	42.4 (25.0)	.806

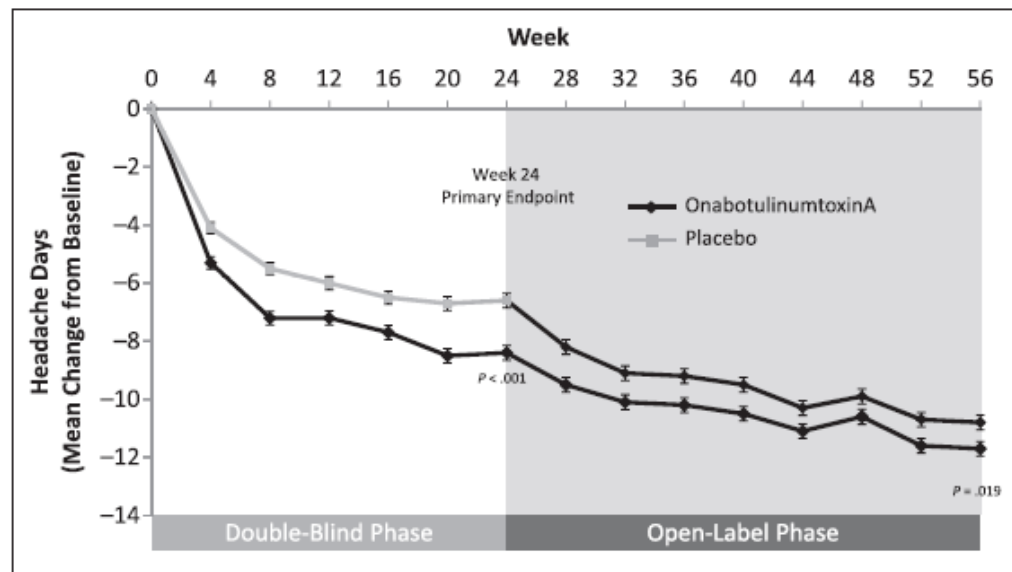

Fig 2.—PREEMPT pooled analysis (primary): mean change from baseline in frequency of headache days. Headache days at baseline: 19.9 ± 0.1 onabotulinumtoxinA group vs 19.8 ± 0.1 placebo group, P = .498. 95% confidence intervals at: week 24: O/O -8.90, -7.92; P/O -7.07, -6.08; week 56: O/O -12.17, -11.20; P/O -11.32, -10.31. Data are presented as mean ± standard error. O/O = onabotulinumtoxinA/onabotulinumtoxinA; P/O = placebo/onabotulinumtoxinA.

Aurora et al. Headache 2011;51:1358-73.

Akut behandling av status migränosus

Anfall av migrän, med/utan aura, som varat längre än 72 timmar.

I första hand: Vätskesubstitution i dropp – särskilt om patienten har kräkts.

Vid mild huvudvärk utan illamående: Om utrymme finns inom max dygnsdos, ge i första hand sumatriptan alternativt ibuprofen per os.

I andra hand: Vid svår huvudvärk med illamående, kombinera vätskesubstitution med:

ondansetron Ondansetron ..., Zofran *inj*

diazepam Stesolid novum

samt Cox-hämmare (NSAID) som injektion

Om utrymme finns inom max dygnsdos:

sumatriptan Sumatriptan..., Imigran *inj 6 mg (0,5 ml) sc*

Rådgör med neurologspecialist för vidare handläggning

Undvik morfin/kodeininnehållande läkemedel

Nytt avsnitt

Migrän hos barn och ungdomar – anfallsbehandling

I första hand

paracetamol

Paracetamol..., Alvedon, Panodil, Paracut, Parapo

ibuprofen

Ibuprofen..., Brufen, Ibumax, Ibumetin, Ipren

I andra hand* – vid otillräcklig effekt

zolmitriptan

Zomig Nasal *nässpray*

För barn 12-18 år, rekommenderad dos 5 mg

Specialiserad vård

Tillägg mot illamående

ondansetron

Ondansetron..., Zofran *tablett*

*Pronaxen suppositorier som innehåller naproxen är inte längre tillgängligt och ersättningsprodukt saknas. Rekommendationen tas därmed bort från Kloka listan 2019.

Migrän hos barn och ungdomar

Anfallsförebyggande behandling

I första hand

propranolol

Propranolol..., Inderal

Doseras 2-3 gånger dagligen

Dosen ska titreras upp och utvärderas över tid.

Restless legs (RLS)

- RLS kan drabba både barn och vuxna. Läkemedelsrekommendationerna i Kloka listan gäller vuxna.
- Symtomen kan förvärras av vissa läkemedel t.ex. antidepressiva, neuroleptika, antihistaminer eller av obehandlad järnbrist.
- Minskat alkoholintag och minskat koffeinintag kan lindra symtomen.
- Se **Behandling av restless legs** och **Restless legs hos barn**; www.janusinfo.se

Restless legs (RLS)

Mild-medelsvår RLS hos vuxna

levodopa
+ *benserazid* Levodopa/Benserazid ..., Madopark
Madopar Quick, Madopark Quick

levodopa
+ *karbidopa* Sinemet

Levodopa rekommenderas endast för intermittent bruk då risk för augmentation föreligger (förvärrade symtom orsakade av den dopaminerga behandlingen).

Medelsvår-svår RLS hos vuxna

I första hand

pramipexol Pramipexol ..., Mirapexin, Oprynea, Sifrol

Risk för ofrivilliga plötsliga insomnanden, impuls kontrollstörningar och augmentation. Det senare bör beaktas om doshöjning övervägs.

Nytt

I andra hand – vid augmentation av dopaminagonist

gabapentin Gabapentin 1A Farma, Gabapentin Sandoz

Parkinsons sjukdom

- Fysisk aktivitet är viktigt för att bibehålla rörligheten
- Det är viktigt att ta mediciner regelbundet och helst mellan måltider för att få bästa effekt
- B-vitaminsstatus bör kontrolleras före insättning på peroralt levodopa eftersom levodopabehandling kan leda till ett ökat behov av B-vitamin
- P-homocystein bör sedan kontrolleras årligen
- Vid Duodopa-behandling då patienterna ofta exponeras för en högre levodopa dos bör profylaktisk substitutionsbehandling med B12 och folsyra övervägas

Epilepsi

- Diagnos av epilepsi och nyinsättning av behandling ska ske inom specialistvård
- Vuxna patienter med god anfallskontroll och välfungerande behandling kan i vissa fall följas inom primärvården och återremitteras vid behov, se VISS.nu
- Behandling av barn och ungdomar är alltid en specialistangelägenhet
- Patienter med epilepsi ska informeras om att risken för anfall kan öka vid otillräcklig sömn, intag av alkohol och andra droger samt vid bristande följsamhet till läkemedelsbehandlingen

Att beakta vid insättning av antiepileptiska läkemedel

- Patienter med kognitiv svikt/demens: en ovanlig biverkan av **valproat** är kognitiv svikt och parkinsonliknande bild - bör undvikas
- **Lamotrigin** kräver långsam insättning - problem om täta anfall
- Patienter av sydostasiatiskt ursprung ska testas för HLA B1502* före insättning av **karbamazepin** (remiss till immunologen) - risk Stevens-Johnson syndrom
- Psykiatrisk komorbiditet: **levetiracetam** kan ha allvarliga psykiatriska biverkningar (aggressivitet, depression)
- AED vid epilepsi bör sättas in av neurolog
- Okomplicerade fall kan i vissa fall följas i primärvården

Akutbehandling av kramper utanför sjukhus

diazepam

Diazepam Desitin, Stesolid *rektallösning*

midazolam

Buccolam *munhålelösning*

Buckalt midazolam kan även användas för vuxna i dosen 10 mg när rektal administrering är olämpligt.

KLOKA LISTAN

2019

Tack!